

УДК 130. 2

ГУЛЕВСЬКИЙ С.В.

здобувач кафедри теоретичної та практичної філософії,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна (Україна, Харків),
nspxa1@gmail.com

ДИСКУРСИВНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОСТОРИ ТЕЛЕСЕРІАЛІВ

Досліджується евристичний потенціал дискурсивного підходу до формування гендерної ідентичності у просторі телесеріалів. Проаналізовано моделі гендерної ідентичності та процесуальність постмодерних гендерних ідентифікацій. Визначено їх симулятивно-конотативну перспективу. Квазі-стать — конструкт соціокультурного порядку, який відображає споживацьке відношення до сексуальності сучасної людини. Як породження постмодерну, його своєрідне дітище квазі-стать замикає на себе одну з основних установок сучасної західної культури на «отримання задоволень». В світі, що нагадує своєрідне «sex реаліті-шоу», все більш явно виявляються тенденції превалювання «тілесності» над «духовністю»

Ключові слова: дискурсивний підхід, телесеріал, ідентичність, ідентифікація, гендер, стать, квазі-гендер, симулякр, конотація

Вступ

Соціально-економічні, політичні, державотворчі процеси в сучасному українському суспільстві актуалізують питання ідентичності. В науковому дискурсі представлені різні підходи до його розв'язання: національний, культурний, політичний і т. ін. Перспективи ж дослідження, що пов'язані із усвідомленням впливу телебачення на формування гендерної ідентичності людини, не є достатньо вивченими. Особливо це стосується такого жанру масової культури, як телесеріали. Звернення до семантичного змісту телесеріалів дозволяє встановити, як характеризують гендерну ситуацію в суспільстві ЗМІ. Питанню гендерної специфіки засобів масової комунікації присвячені роботи українських дослідників: А.М. Волобуєвої, І.Б. Кіянки, Н.Ф. Остапенко, Н. М. Сидоренко, Т.І. Старченко та російських науковців: Н.І. Ажгіхіної, О. А. Вороніної, О. М. Здравомислової, Г. С. Двіняніної, А.В. Кириліної та ін. Ш.П. Берн пов'язує уявлення про природу гендерної ідентифікації з можливостями телебачення, й насамперед з телесеріалами.

Мета статті – дослідити евристичний потенціал дискурсивного підходу до формування гендерної ідентичності у просторі телесеріалів. Проаналізувати моделі гендерної ідентичності та процесуальність постмодерних гендерних ідентифікацій.

Обговорення проблеми

Ідентифікацію розглядають як процес ототожнення індивідом, суспільством, або будь-якою спільнотою себе з тим або іншим об'єктом, процесом, явищем, людиною, групою людей, що здійснюється на основі

засвоєння притаманних їм властивостей, стандартів, цінностей, соціальних установок і ролей. При цьому під ідентичністю будемо розуміти сукупність рис, що виділяють визначену групу людей з кола інших груп і служать окремим суб'єктам підґрунтям для віднесення себе до цієї групи. У такому контексті проблему ідентичності розглядають П. Бергер, Т. Лукман, Ю. Габермас, П. Козловські, П. Рікер, та інші.

Дискурсивний підхід до формування гендерної ідентичності в просторі телесеріалів не є лише спонуканням до звичайного академічного обговорення гендерної проблематики, що знайшла відображення у телесеріалах. Він не обмежується лише мовленнєвою дією, яка завершується чимось останнім словом. Він має практичне значення, як такий, що безпосередньо стосується людських дій та вчинків, формує та вмотивовує їх відповідну спрямованість і предметну наповненість. У ході дискурсу тлумачення переходить в інтерпретацію, а пояснення з побутового рівня переходить у теоретичний. Вплив дискурсу на суспільне життя здійснюється завдяки експертній роботі фахівців із різних гуманітарних сфер (політологів, соціальних аналітиків, правників та ін.). Дискурс є складним поєднанням мовлення, значення і дії, пов'язаних послідовністю аргументів, речень, розуміння, інтерпретація яких передбачає наявність семантичного контексту, тобто наявність позалінгвістичних значень, смислів і знань, загальноприйнятих і загальнодоступних у певному соціокультурному середовищі.

Гендерна ідентифікація людини відбувається в процесі гендерно-рольової соціалізації, коли людина навчається того, що є соціально значущим для чоловіків і для жінок. Виходячи з того, що соціалізація — це процес, в ході якого людина навчається відповідним моделям поведінки в суспільстві, цінностям і таке інше, звісно, існують певні агенти соціалізації, серед яких сьогодні чинне місце займає телебачення, й у тому числі телесеріали.

Телесеріал [≠] окрема фільми з закінченою фабулою, з'являючись одним або декількома головними героями. Це телепродукція з умовною формою безперервної і безмежної дії, що призначена для показу вдень та раннім вечором. Дієвість даного жанру масової культури значною мірою зумовлена його темпоральною структурою. Хронотоп серіалу утворюється з подій, що повторюються, що є передбаченими й звичними. Чітка відповідність драматургічним, змістовним, гендерним стереотипам приводить до сприйняття персонажу як носія функції в сюжетній комбінаториці дії. Обов'язкове «приведення до відомого» досягається за допомогою уживання культурних кодів, колективного буденного досвіду, затвердження «прямої, побутової репрезентації» реальності. Завдяки таким ритуалам соціалізації, телесеріал трансформується в спосіб надбання життєвого досвіду. Цьому підпорядкована гендерна диференціація сюжетів серіалів. Фільми про міліцію та війну [≠] для чоловіків «стор Попелюшок». Семантика телеобразів відбиває політики репрезентацій «справжніх чоловіків» і жінок «на війні» і в любові. «Герої нашого часу»: «спецназ», «менти», «братва (Бригада)», «Леді Бомж/бос, Каменська».

Дискурсивний підхід до формування гендерної ідентичності у просторі телесеріалів

Методологія дискурс-аналізу відповідає загальним тенденціям переходу від класичної метафізики до постметафізичного філософування і є важливим знаряддям такого переходу. В ній виокремлюється дві стратегії. Перша пов'язана з розв'язанням проблеми поєднання посткласичних підходів як результативних з погляду поглибленого аналізу онтологічних підвалин людського існування і класичною трансцендентною методологією. Важливо зазначити, що без останньої не можна подолати морального й ціннісного релятивізму у формуванні гендерної ідентичності засобами сучасних телесеріалів, а відповідно [≠] відпрацювати хай не абсолютні, але все ж чітко окреслені цінності й норми соціокультурного життя.

Друга тенденція переходу до постметафізичної методології детермінована необхідністю соціо- та антропокультурної спрямованості теоретичних розробок, без якої вони перетворюються на безпредметне фантазування. А реалізація цих двох взаємопов'язаних стратегій вбачається «у зверненні до ідеї і феномена інтерсуб'єктивності, до комунікативної сфери як визначальної у способі буття сучасної людини. Саме завдяки цьому і можна знайти опосередковуючі ланки між екзистенційною та нормативно-ціннісною гранями єдиного (хоча і внутрішньо суперечливого) світу людини» [6, с.151].

Американська дослідниця Шон Меган Берн, відома як визнаний фахівець в області гендерної психології, приписує телебаченню унікальну можливість змінювати фундаментальні уявлення про природу соціальної реальності. Дослідження показали, що ЗМІ є дуже важливими в гендерно-рольовій соціалізації, а аналіз інформації, що поступає до нас по телевізійним каналам продемонстрував, що телебачення створює стереотипні, традиційні образи чоловіків та жінок. Встановлено, що чоловіків часто зображують жорсткими, егоцентричними, спрямованими на агресію та суперництво. Визначено перевагу робити чоловіків негативними персонажами, тоді як жінок намагаються показати чуткими та добросердечними [4, с. 119-120].

У результаті постмодерністських процесів деконструкції, що охопили західний світ, здійснюється грандіозний демонтаж самих підвалин сучасної культури. На зміну впорядкованому і організованому соціуму приходять абсолютно інший тип [≠] плюрал стичний фрагментарний, такий, що не піддається ніяким «тоталізуючим дискурсам» (Делез). У ньому над одноманітністю і стабільністю панують відмінності і рухливість, над стійкістю [≠] мнлив сть. Основними характеристиками сучасної культури стають децентрація і дискретність, в постмодерністському контексті втрачають значення всякі бінарні опозиції й ієрархічні конструкції, зникає імперативно-ціннісний універсалізм, втрачають значення організуючі принципи, що зберігають цілісність структури, нарастають дезінтеграція і невизначеність, порядок сприймається як певна трансформація хаосу. За оцінкою Ж. Бодрійяра, це «культура надлишку», яка характеризується перенасиченістю значень і браком оцінних думок.

Культура постмодерну об'єктивно породжує принципово іншу

«концепцію людини», а, отже, не буде помилкою стверджувати, що й статі. Кардинальні зміни атмосфери сучасної епохи вивели на авансцену західної культури як основну дійову особу тип людини, яку Х. Ортега-і-Гассет назвав «ною породою людей» [7, с. 315]. Будучи осереддям постмодерністських інновацій і випробовуючи на собі повною мірою натиск змін, що відбуваються, сучасна людина мимоволі стала епіцентром процесу, який можна позначити як «гендерна ризома».

Гендерна ризома [≠] це особливий тип перетворень характеру статево диференціації, які розгортаються у напрямі безладного наростання плюралистичності та невизначеності в системі бінарної опозиції «чоловік-жінка» й супроводжуються згладжуванням, розмиванням чітких меж між фемінними і маскулініними гендерними рольовими стереотипами, які закріплені традиційною культурою як протилежні полюси. Ризоматичні зміни гендерних відносин є багатозаровим, інтеграційним за внутрішнім змістом процесом, який складається з ряду чинників, що утворюють в органічній єдності цілісне, унікальне соціо-культурне явище. Вперше за всю багатовікову історію розвитку західна культура виявилася за ситуації, коли статево-рольові відмінності між чоловіком і жінкою, характерні для ментальності всіх без виключення попередніх епох, втрачають особливе значення. Контрастні, полярні гендерні форми, в наростаючому соціальному хаосі, поступаються місцем багатоманітним проміжним, перехідним моделям, що є результатами синтезів і інтеграцій статево-рольових структур фемінного і маскуліного типу. Виникають найнесподіваніші гендерні ідентифікації, які відображають той реальний факт, що і чоловіки, і жінки активно освоюють «ролі» один одного, що мали у минулому строгу, однозначну типологічну категоризацію.

У сучасних телесеріалах усе більш позначається тривожна тенденція переважання «безладдя» над «порядком», спостерігається зникнення універсальних об'єднуючих принципів, що зберігають цілісність структури. Рано чи пізно це може перекинути систему в стан, названий в синергетиці дисипативним, який відрізняється повною невизначеністю, близькою до абсолютного хаосу. Повною мірою, відображаючи катаклізми, викликані наближенням соціальних систем до нестабільного, нерівноважного стану, статево-рольові структури, разом з іншими, виявилися втягнутими у водоверт загального «Аморфону»[≠] так свого часу Ф. Шеллінґ позначив «первозданний Хаос», тотальне безладдя, повністю протилежне впорядкованому Космосу. Характерна для постмодерну хиткість в оцінках статевої приналежності, втрата чітких критеріїв, що створюють загальноприйнятту систему координат для фіксації статево-рольової визначеності, обертаються не тільки розпушуванням гендерної структури, приведенням її в дифузний стан, але і підточують самі основи статевої диференціації. На думку ряду дослідників, західна культура впритул підійшла до рубежу, коли уявлення про «чоловіка» і «жінку» стають розпливчати, невизначеними, «штучно сконструйованими».

Дискурсивний підхід до формування гендерної ідентичності у просторі телесеріалів

Ш.М. Берн недвозначно помічає: «Я вважаю, що слід цінувати якості, зв'язані і з тим, і з іншим гендером, але ніяк не гендерні відмінності. Штучне розділення якостей на чоловічі та жіночі приводить до накладення не виправданих обмежень на обидві статі й сприяє розвитку гендерного конфлікту. Дійсно, слід цінувати якості, що у минулому вважалися чоловічими або жіночими, але при цьому не варто вважати, що людина неодмінно повинна належати до певної статі, щоб володіти ними» [4, с. 119-120].

Гендерна ризома як певна єдність процесів, що корінним чином змінюють структуру, характер і зміст статевої диференціації, є далеко не однозначним соціокультурним явищем. При всіх позитивних зсувах, які є результатом спрямованості сучасної культури до багатовимірності і поліфонічності, що створюють ефект об'ємності культурного простору, а так само готовності прийняти всю багатоманітність різних субкультур, і не тільки сексуальних, ризоматичні зміни приховують у собі серйозні небезпеки для майбутнього як людини, так і для культури в цілому. Образно кажучи, гендерна ризома — це міна сповільненої дії. Проникаючи в сферу статевих відносин, гендерна ризома викликає лавиноподібне наростання неврегульованої множинності сексуально-статевої різноманітності, розмиває всякі межі статево-рольової визначеності, руйнує традиційну гендерну структуру до таких крайніх ступенів аморфності, що, зрештою, загрожує остаточним руйнуванням статевої диференціації. В атмосфері безперервно наростаючого хаосу, існування людини в роздвоєності на «чоловіка» і «жінку» ставиться під серйозний сумнів.

Більш того, постмодерністські моделі гендерної ідентичності трансформують і деформують стать так разюче, що перетворюють її на уявну, фантомну форму, апогеєм якої виступає «квазі-стать».

Переродження статі на квазі-стать відображає загальну стратегію постмодерна, простори якого заповнені ілюзорними, «підробленими» формами, що названі Ж. Бодрийяром «симулякрами», тобто «копіями, оригінал яких ніколи не існував». Квазі-стать — це теж свого роду симулякр, псевдоформа, своєрідна «гра в стать», в статево розрізненість. Залучення у фантазмагорію «гендерного перформансу» створює колаж статево-рольових стилів. Стать неминуче підлягає серйозній ерозії і знаходить ефемерну форму, яка лише імітує, копіює статево відмінності між «чоловіком» і «жінкою». Заміщена квазі-статтю, стать ризикує зникнути остаточно як атрибутивна антропологічна інстанція, перетворитися на фікцію.

Квазі-стать — конструкт соціокультурного порядку, який відображає споживацьке відношення до сексуальності сучасної людини. Як породження постмодерну, його своєрідне дітище квазі-стать замикає на себе одну з основних установок сучасної західної культури на «отримання задоволень». В світі, що нагадує своєрідне «sex реаліті-шоу», все більш явно виявляються тенденції превалювання «тілесності» над «духовністю», що перетворює життя людини в «нескінченний потік сексуально-еротичних вражень», що

витісняють з її свідомості все інше. Соматизація задоволень і утилітарно-гедоністичне ставлення до сексуальності неминуче робить з людини, на думку Ж. Делеза, «машину насолоди, позбавлену всякої суб'єктивності». Квазі-стать в певному значенні — ненаситний і націлений виключно на отримання сексуально-еротичних задоволень. При цьому для його володаря інша людина не становить особливого інтересу. Самоцінна лише гола еротика. Лише саме «бажання» і можливість його задоволення мають значення. Привертає до себе увагу обставина, що в «сценічному просторі» постмодерна розігруються зовсім не драми, повні шекспірівських пристрастей, а, швидше, вульгарні водевілі із знеособленими персонажами - «він» і «вона». Помічаючи тенденції нівеляції деяких істинно людських форм взаємостосунків в просторі сучасної культури, Е. Фромм писав: «Любов як взаємне сексуальне задоволення або любов як злагоджена робота і притулок від самотності [≠] це нормальні форми псевдолюбові в сучасному західному суспільстві, соціальні моделі патології любові» [10, с. 113].

Квазі-стать [≠] це свого роду гримаса постмодерну. Сучасна культура охоплена гендерною ризомой, породила «пустоцвіт», стать, що не «створює», а «споживає». Не дивлячись на еротичну напругу і високий тонус в бажаннях, квазі-стать як соціокультурна інстанція є безплідною. Єдино, що вона здатна створити [≠] це ще одну форму людського «псевдо-буття». В цьому відношенні квазі-стать відображає процес соматизації людини, яка в умовах постмодерну виштовхується на ринок суспільства споживання у вигляді одного з самих запитаних виду послуг секс-індустрії. Появи на «ринку задоволень» так званих «леді-бойз» [≠] цього досягнення пластично, транссексуальної хірургії, результатом якої є штучний гермафродитизм, є наочною демонстрацією всієї глибини антропологічної кризи. При цьому необхідно підкреслити, що з позицій онтології статі, гендерна конвергенція є яскравою ілюстрацією того, що можна назвати «деструктивним творенням», яке відображає загальну регресивну диспозицію культури постмодерна. Річ у тому, що в своїй глибинній, екзистенціальній підставі гендерна конвергенція є лише імітацією взаємопроникнення статі і в широких масштабах продукує сурогатну форму «змішення статі», яка є лише зовнішньою подібністю, спотвореною копією істинно людської андрогенної цілісності.

Девальвація багатьох духовних цінностей у сфері інтимних відносин, культ голого тіла або так званий «боді-центризм», що зводить інстинктивні потреби плоті в розряд першорядної людської насолоди, привели до тому, що життєва стратегія «середньої людини» в інтимній сфері стала визначатися, кажучи словами М. Бахтіна, «тілесним низом».

Висновки

Епоха постмодерну озивається в просторі телебачення рухом двох зворотно-спрямованих процесів – універсалізації й індивідуалізації. Відомий аналітик постмодерного суспільства З. Бауман [1, с. 176-192] зауважує, що ідентичності, навіть як поняттю, в постмодерні, немає місця. П'єр Бурдьє пояснює цей факт «суцільною невизначеністю», перед обличчям якої

Дискурсивний підхід до формування гендерної ідентичності у просторі телесеріалів

опинилася людина постмодерну. На думку цих мислителів, сьогодні дуже важко визначитися з тими питаннями, які були відправними пунктами у пошуках модерної ідентичності. Ситуаціям, де засоби досягнення не є стабільними, людина ще може дати ради, та коли так само характеризуються і цілі, людину очікує фрустрація. Невизначеність із цілями (куди йти? – ким бути?) призводить до замкненості людини, деполітизації і сурогатної трати часу. Тому вищезгадані автори зауважують, що про ідентичність (в модерному значенні) не може бути мови. Скоріш за все треба говорити про процеси (перебіг) ідентифікацій в житті сучасної людини.

3. Бауман зауважує, що причини сучасної невизначеності пов'язані із втратою значень: прогрес, заперечуючи старе, «згризає» історію, внаслідок чого людина лишається без коріння, а історичні здобутки, втрачаючи зміст, залишають свої пусті форми. Є найсерйозніші підстави констатувати, що в даний час явно набирають силу тенденції гендерної маскулінізації жінок і фемінізації чоловіків. У статево-рольовому відношенні жінка остаточно порівнюється з чоловіком. Разом з маскулінізацією фемінності в даний час позначилася екстренеординарна тенденція фемінізації маскулінності. Чоловік стрімко втрачає провідні позиції в тих областях суспільного життя, в яких протягом історії утримував неподільне лідерство. Масовий характер процесів «переродження» чоловіків в жінок, а жінок — в чоловіків, видозмінили гендерний пейзаж культури постмодерну так значно, що дають вагомі підстави міркувати про пермутації гендерного «тексту» культури, внаслідок чого відбувається оформлення певного проміжного, усередненого гендерного типу.

3. Бауман наполягає на тому, що постмодерні ідентифікації пов'язані із прийняттям невизначеності, визнанням нерівності, гнучкістю людини в умовах хаосу, швидкістю її реакцій і дій та неприв'язаністю до будь-чого, вмінням змінювати рамки і сміливістю робити вибір та відповідати за його наслідки.

Цікавим є те, що дослідники постмодернізму по різному оцінюють результати постмодерних ідентифікацій. Негативну характеристику отримує «фрагментований суб'єкт», що не має стабільних ознак: у нього відсутнє почуття внутрішньої самототожності; він не в змозі чітко ідентифікувати ні самого себе, ані себе – з представниками інших соціальних груп і спільнот; його поведінка здебільшого залежить від ситуації. Ж. Лакан з цього приводу зазначає, що «Я» такої людини завжди знаходиться у пошуках самого себе, тому воно ніколи не може бути визначене, а здатне бути представленим лише через «Іншого». Тож, пізнати людську самість, істинне єство – неможливо, адже його відсутність прикрито «масками».

Позитивне оцінювання результату постмодерних ідентифікацій акцентує набуту здатність людини безболісно переживати свою сучасність і досить легко пристосовуватися до неї. Така людина більше стурбована якістю життя і широкими можливостями самовиразу, саморозвитку, прагненням досягти успіху в соціальному плані, але найбільше – потребою

захистити цінності індивідуального, приватного життя, індивідуальне право на автономність, невтручання суспільства у свої справи. Тож, головним тепер виявляється не матеріальне і тілесне, а духовний, внутрішній світ і його розвиток, формування душевних потреб і прагнення до емоційного комфорту. Максима індивідуальної свободи спрямовує прагнення людини «бути зі своїми, серед своїх». Зростає роль спілкування, що стає альтернативою державі, яка втрачає свої позиції на користь міжособистісної взаємодії.

У будь-якому разі протилежні характеристики постмодерних ідентифікацій окреслюють простір, в якому рухаються ці процеси. Варіацій, звісно, набагато більше. Дослідники лише окреслюють їх межі – від руйнівної до ефективної. Для нашого дослідження важливо усвідомлювати характер постмодерних гендерних ідентифікацій. У просторі сучасних кіносеріалів вони є ситуативними, одномоментними, зовнішньо спрямованими. У цьому сенсі постмодерна ідентифікація постає як антитеза модерній ідентичності і зрощеній нею етиці антропоцентризму. Перша неодмінно оновить людину, яка вперто не бажає змінитися, незважаючи на те, що загальний стан світу постійно погіршується. М. Гайдеггер висловлював з цього приводу наступне: відмова від цінностей модерну з'являється не від бажання сліпої руйнації і не від малозначущого прагнення до оновлення, а від необхідності надати світові такого смислу, який не принижує його до ролі прохідного двору в певну потойбічність [Див: 8, с.16].

Перспективи подальших наукових досліджень

Концепції модерної ідентичності і постмодерних ідентифікацій дозволяють збагнути різницю між життям людини і життям у світі. Останнє являє підставу для певних конотацій мети і процесу на користь гармонізації життєвих стосунків. Відчуте і вгадане в міфологемах і стратагемах модерну тривалий час виконувало роль життєдайної основи для людини, але розвиток абстрактного мислення неминуче приводить до її втрати. Шукаючи терапевтичного ефекту в моделях модерних варіації ідентичності, людина «розраховується» за опозиційне ставлення до світу. Це протиставлення, раціонально обґрунтоване модерном, відоме як суб'єкт-об'єктна парадигма: вона його пізнає, підкорює, опановує, використовує і т. ін. А потім шукає порятунку – людині зле від негармонійних стосунків.

Постмодерні моделі гендерної ідентифікації пов'язані із налаштуванням людини на спів-відчуття, порозуміння і співжиття з іншою статтю, акцентуючи якраз те, чого не вистачало в «модерних» відносинах між статями. Треба було дійти до абсурду свого становища (проблема людини, антропоцентризм, індивідуалізм, егоїзм), щоб зрозуміти, чого саме не вистачає. Постмодерні ідентифікації, що простежуються у сучасних кіносеріалах, варто розглянути як можливість для людини укорінитися в динамічному і процесуальному світі, сповнити велику нестачу. Перед сучасною людиною постало завдання конотації свого глибинного коріння та просторового самовизначення, знаходження свого ситуативного місця,

Дискурсивний підхід до формування гендерної ідентичності у просторі телесеріалів

синтезу, що дозволить гармонізувати життєві стосунки.

Список використаних джерел

1. Бауман, Зигмунт. Индивидуализированное общество / З.Бауман; [пер. с англ. под ред. В.Л. Иноземцева]. – М.: Логос, 2005. – 390с.
2. Бердяев А. Н. Смысл творчества // Философия творчества, культуры и искусства: В 3х тт. М., 1994. - Т. 1.
3. Бердяев Н. А. О назначении человека / Н. А. Бердяев. [Сост. Л.И.Греков, А.П.Поляков]. - М.: Республика, 1993.
4. Берн Ш. Гендерная психология / Ш. Берн. - СПб.: ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2002. — 320 с.М., 2001.
5. Бурдьё П. О телевидении и журналистике / Пьер Бурдьё. – [Электронный ресурс].- Режим доступа: <http://bourdeu.name/content/bourdeu-o-televidenii-i-zhurnalistiche/>
6. Колізії антропологічного розмислу // В.Г. Табачковський, Г. І.Шалашенко, А.М. Дондюк, Н.В. Хамітов, Г.П. Ковадло, Є.І. Андрос. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2002. – 156 с.
7. Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс // Эстетика. Философия культуры. - М., 1991.
8. Постмодернизм и культура: Материалы «круглого стола» // Вопросы философии.–1993. – № 3.
9. Сидоренко Н.М. Гендерні ресурси сучасних мас-медіа: навчальний посібник / Н.М.Сидоренко, А.М. Волобуєва, Н.Ф. Остапенко. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. -111 с.
10. Фромм Э. Искусство любить: (Исследование природы любви) / Э. Фромм; Пер. с англ. Л.А. Чернышева. - М.: Знание, 1990.

REFERENCES

1. Bauman, Zygmunt. Individualized Society / Z.Bauman; [Ln. from English. ed. VL Inozemtseva]. - Logos, Moscow, 2005. - 390s.
2. Berdyaev N. A meaning of creativity // Philosophy of art, culture and the arts: In 3 vols. M., 1994. - V. 1.
3. Berdyaev N. Destiny of Man / Berdiaev. [Comp. L.I.Grekov, A.P.Polyakov]. - M.: The Republic, 1993.
4. Burn S. Gender Psychology / S. Bern. - St. Petersburg.: PRIME-EVROZNAK 2002. - 320 SM, 2001.
5. Bourdieu, P. On television and journalism / Pierre Bourdieu. - [Electronic resource]. - Mode of access: <http://bourdeu.name/content/bourdeu-o-televidenii-i-zhurnalistiche/>
6. Koliziї antropologichnogo rozmislu // V. Tabachkovsky, G. Shalashenko, A. Dondyuk, N. Hamitov, G. Kovadlo, Y. Andros. - K.: Vidavets PARAPAN 2002. – 156 p.
7. Ortega-and-Gasset H. Revolt of the Masses // Aesthetics. Philosophy of Culture. - M., 1991.
8. Postmodernism and Culture: Proceedings of the "round table" // Questions filosofii. 1993. - № 3.
9. Sidorenko N.M Gender resources of the contemporary mass-media: Navchalnyi posibnik / N. Sidorenko, A. Volobueva, N. Ostapenko. - K.: Vidavnichopoligrafichny-center "Kiivsky universitet" 2012. -111 P.
10. Fromm E. The Art of Loving: (Study of the nature of love) / Erich Fromm; Lane. from English. LA Chernyshev. - M.: Knowledge, 1990.

ГУЛЕВСКИЙ С.В., соискатель кафедры теоретической и практической философии, Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина (Украина,

Харьков)nspxa1@gmail.com

ДИСКУРСИВНЫЙ ПОДХОД К ФОРМИРОВАНИЮ ГЕНДЕРНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В ПРОСТРАНСТВЕ ТЕЛЕСЕРИАЛОВ

Исследуется эвристический потенциал дискурсивного подхода к формированию гендерной идентичности в пространстве телесериалов. Проанализированы модели гендерной идентичности и процессуальность постмодернистских гендерных идентификаций. Определены их симулятивно-коннотативные перспективы. Квази-пол — конструкт социо-культурного порядка, который отражает потребительское отношение к сексуальности современного человека. Как порождение постмодерна, его своеобразное детище, квази-пол замыкает на себя одну из основных установок современной западной культуры на «получение удовольствий». В мире, напоминающем своеобразное «sex реалити-шоу», все более явно проявляются тенденции превалирования «телесности» над «духовностью»

Ключевые слова: дискурсивный подход, телесериал, идентичность, идентификация, гендер, пол, квази-гендер, симулякр, коннотация

GULEVSKYY S.V. , Competitor of the Department of Theoretical and Practical Philosophy, Kharkiv National V.N. Karazin University (Ukraine, Kharkiv), nspxa1@gmail.com

DISCURSIVE APPROACH TO FORMATION OF THE GENDER IDENTITY IN SPASE OF TV SERIALS

Heuristic potential of the discursive approach to the formation of gender identity in the space of TV serials is investigated. Discursive approach to the formation of gender identity in the space of a television series is not only a motive to normal academic discussion of gender issues, as reflected in the TV series. It is not limited to speech act which ends with someone's last words. It is of practical importance, as being directly related to human activities and actions. It forms and focuses their respective subject fullness. In the discourse the explanation has been transformed to interpretation, and explanation leaves the consumer and enters the theoretical level. Discourse is a complex combination of speech, meaning and action sequences bounded by arguments, proposals, understanding, interpretation of which requires a semantic context, i.e. the presence of the extra linguistic values, meanings and knowledge generally applicable and popular in a particular socio-cultural environment. Media is very important in gender-role socialization, and analysis of information supplied to us by television channels have shown that television creates stereotypes, traditional images of men and women. It is found that men are often portrayed as tough, self-centered, aimed at aggression and rivalry. It is observed the advantages to prescribe the negative characters to men, while women are shown as rumors and hearted.

The models of gender identity and postmodern gender identification processuality are analyzed. Their simulative-connotative perspectives are identified. Rebirthing of sex to quasi-sex reflects overall strategy of the postmodern, which spaces are filled by illusory "false" forms that are named by J. Baudrillard "simulacrum", i.e. "copies, the original of which never existed". Quasi-sex — is also a kind of simulacrum, pseudo form, a kind of 'sex game' in sexual fragmentation. The implication of the "gender performance" into phantasmagoria creates a collage of sex-role style. Gender is inevitably subjected to serious erosion and becomes an ephemeral form that only imitates sexual differences between "man" and "woman". Sex

Дискурсивний підхід до формування гендерної ідентичності у просторі телесеріалів

substituted by quasi-sex risks to disappear completely as an attributive anthropological authority. It becomes a fiction. Quasi-sex is a construction of the socio-cultural order that reflects the consumer's attitude toward sexuality of modern man. As a product of the postmodern, its original creation, quasi-sex closes on itself one of the main installations of modern Western culture to "the pursuit of pleasure." In a world that resembles a kind of «sex reality show», the trend of prevailing of "physicality" over "spirituality" is more clearly reflected

Keywords: *discursive approach, TV serials, identity, identification, gender, sex, quasi-sex, simulacrum, connotation*

Рекомендовано до публікації докт. філософ.н., проф. Рижовою І.С.

Дата надходження рукопису 27.04 2014 року